

Instructie afname en scoring VGFO

1.1 Afname

De VGFO is afgestemd op ouders/opvoeders met kinderen tussen 0 en 18 jaar. Bij de beantwoording van de vragen dient u uw eigen gezin voor ogen te worden gehouden. De instructie is dermate eenvoudig dat geen extra toelichting nodig is. De vragenlijst kan zelfstandig door een ouder of opvoeder worden ingevuld. Er moet rekening gehouden worden met een afnameduur van ongeveer 10 minuten.

1.2 Invullen

De ouder/opvoeder geeft op het VGFO-formulier aan in welke mate hij/zij instemt met de gestelde vragen. De volgende vier antwoorden kunnen bij iedere vraag gekozen worden:

1 = *Geldt niet*, 2 = *Geldt een beetje*, 3 = *Geldt behoorlijk*, 4 = *Geldt helemaal*.

De vragenlijst wordt als volgt ingevuld:

- De ouder/opvoeder vult allereerst de gegevens bovenaan de vragenlijst in (informant en invuldatum).
- De ouder/opvoeder omcirkelt bij elke vraag het antwoord dat het meest voor hem/haar van toepassing is.
- Draag er als hulpverlener zoveel mogelijk zorg voor dat alle vragen beantwoord worden.

1.3 Scoring

1.3.1 Algemeen

Na het invullen van de VGFO worden de antwoorden door de hulpverlener gescoord op het scoringsformulier en/of het scoringsprofiel van de VGFO. Eén vraag (17) is negatief geformuleerd, alle andere vragen zijn positief geformuleerd. Voor de schalen en de totaalscore geldt: hoe hoger een score, hoe beter het gezinsfunctioneren. Daarom moet de score op de negatief geformuleerde vraag 17 worden omgescoord. De schaalscores worden na omscoring van vraag 17 berekend door de scores op de vragen behorende bij een schaal bij elkaar op te tellen. Vraag 17 van de VGFO is op het scoringsformulier onderstreept en op het scoringsprofiel van een asterisk (*) voorzien. Voor het berekenen van de totaalscore worden de schaalscores bij elkaar opgeteld (= de som van de 28 vragen, zie 1.3.2 *Niet ingevulde vragen*).

Het scoringsformulier wordt dan als volgt ingevuld en gescoord:

- Vul de scores op de vragen in het witte vakje bij het juiste vraagnummer in.
- De negatief geformuleerde vraag 17 (Mijn ouders hadden vroeger te weinig tijd voor mij) moet eerst omgescoord worden. Dit is het onderstreepte vraagnummer op het scoringsformulier. Voor deze vraag kun je op het scoringsformulier de score op de stippellijn in het blauwe vakje invullen. Je trekt deze score dan van het getal dat ervoor staat af (5). Dit wordt dan 5 - 'de score op vraag 17'.
- Bij een niet beantwoorde vraag vul je het gemiddelde van de overige vragen van de schaal in (zie 1.3.2 *Niet ingevulde vragen*).
- Tel de scores per schaal op en noteer deze onderaan het formulier achter 'Totaal'.
- Tel de berekende schaalscores op en vul deze somscore rechtsonder in op het formulier achter 'Som'.

Het scoringsprofiel kun je als volgt invullen:

- Vul de scores in het witte vakje voor de vraag met korte omschrijving in.
- De negatief geformuleerde vraag 17 moet eerst omgescoord worden. Dit is de vraag met een asterisk (*) na de omschrijving 'Ouders weinig tijd'. Dit moet je even uit je hoofd doen (1→4, 2→3, 3→2, 4→1).
- Bij een niet beantwoorde vraag vul je het gemiddelde van de overige vragen van de schaal in (zie 1.3.2 *Niet ingevulde vragen*).
- Tel de scores per schaal op en noteer deze in de roze vakken van de rij **Ruwe score**.

- Tel de berekende schaalscores op en vul deze in het roze vak bij **Ruwe score VGFO Totaal** in.
- Zoek via de normtabellen [doorklikken naar pdf] de juiste T-scores bij de Ruwe scores (zie 1.3.3 Omzetten van de berekende scores in T-scores) en vul deze bij de roze vakken achter rij T-score in.
- De scores kan je vervolgens in de grafiek tekenen en bijvoorbeeld met een lijn verbinden.

1.3.2 Niet ingevulde vragen

Per schaal mag één vraag niet ingevuld zijn door de ouders. Deze vraag krijgt dan bij de berekening van de schaalscores het gemiddelde van de overige vragen van de betreffende schaal. Voor de totaalscore geldt dat er maximaal 5 van de 28 vragen mogen ontbreken, met als extra regel dat bij elke schaal minimaal de helft van de vragen is ingevuld.

Wanneer de vijf vragen over Partnerrelatie niet kunnen worden beantwoord omdat de ouder (op dit moment) geen partner heeft geldt dat er maximaal vier van de overige 23 vragen mogen ontbreken, met ook hier geldend dat bij elke schaal minimaal de helft van de vragen is ingevuld. Het maximum toegestane niet gescoorde vragen (tussen haakjes) per schaal is:

- Basiszorg (3)
- Opvoeding (3)
- Sociale contacten (2)
- Jeugdbeleving (2)
- Partnerrelatie (2)

De schalen met teveel ontbrekende vragen worden in dit geval niet berekend, alleen de totaalscore. De niet gescoorde vragen worden vervangen door het gemiddelde van de overige vragen van de schaal, waartoe ze behoren. Wanneer alle vragen van de schaal Partnerrelatie niet zijn ingevuld moet de totaalscore op basis van de overige vier schalen vermenigvuldigd worden met 28 gedeeld door 23 (totaalscore * 1,217 (=28/23)). Dit moet je doen om de Totaalscore in verhouding te brengen met wanneer de vragen over Partnerrelatie wel zouden zijn gescoord. Rond bij de berekening met missende waarden de schaal of totaalscore naar boven of beneden af, zodat deze altijd uit gehele getallen bestaan. Dit is van belang bij het gebruik van de normtabellen (zie 1.3.3 hieronder). Het berekenen van missende waarden en het bepalen of het aantal missende waarden per schaal niet overschreden wordt, kan je zelf doen. Bij gebruik van een scoringsprogramma als BergOp wordt dit automatisch gedaan.

1.3.3. Omzetten van de berekende scores in T-scores

De berekende schaalscores kunnen met behulp van normtabellen omgezet worden in T-scores. T-scores zijn genormeerde schaalscores, die als representatief gelden voor de bevolking. Met een T-score geef je “klinische” betekenis aan de berekende scores (zie hiervoor Tabel 1). Zoek in normtabel 1 [doorklikken naar pdf] bij elke schaal in de kolom *Ruwe scores* de score die de ouder/opvoeder op de betreffende schaal heeft gehaald. In normtabel 2 [doorklikken naar pdf] doe je hetzelfde voor de totale score op de VGFO. Zoek vervolgens per schaal/totaalscore in de bij de leeftijd van het kind passende kolom de T-scores die bij de door jou berekende scores horen. Er zijn steeds *drie* afzonderlijke kolommen met T-scores voor drie verschillende normgroepen: jeugdigen van 0-3, 4-11 en 12-18 jaar. Deze normgroepen gelden zowel voor jongens als meisjes. Wanneer bijvoorbeeld een ouder/opvoeder voor haar driejarige dochter op de schaal *Basiszorg* een schaalscore van 18 heeft behaald, dan kan je in normtabel 1 aflezen dat de bijbehorende T-score 26 is. De gevonden T-scores vul je op het scoringsprofiel bij de bijbehorende vakken van rij **T-score** in.

1.4 Interpretatie van scores

De scores kun je het beste op een hiërarchische manier interpreteren. Dat betekent dat je eerst naar de score voor Totaal gezinsfunctioneren kijkt, daarna naar de scores op de vijf schalen en tenslotte naar de scores op de vragen.

Bij de interpretatie van de totaalscore en de schaalscores kan je allereerst kijken in hoeverre de scores afwijken van het gemiddelde van de betreffende normgroep (0-3, 4-11 of 12-18 jaar). De score op Totaal gezinsfunctioneren is hierin leidend: hoe adequaat is het gezinsfunctioneren over het geheel? De T-score geeft dit aan en met behulp van Tabel 1 kun je ook

labels geven voor de interpretatie van de T-score. **Let op!** Bij vragenlijsten, zoals de VGFO, die competenties of positieve eigenschappen meten gelden lage scores als tekorten.

Tabel 1 Interpretatiekader voor tools die competenties of positieve eigenschappen meten

T-score	Percentiel	Betekenis	Implicatie	Label
> 40	> 16	Geen competentie-tekorten	Geen zorgen van betekenis	Normaal gebied
37-40	10-16	Milde competentie-tekorten	Problematiek verdient aandacht	Grensgebied
34-36	6-9	Aanzienlijke competentietekorten	Problematiek verdient behandeling	Klinisch gebied
31-33	3-5	Ernstige competentie-tekorten		
≤ 30	≤ 2	Zeer ernstige competentietekorten		

Ook de indeling in het klinisch en grensgebied kan je helpen. Zo heeft de T-score van 32 voor de totaalscore op gezinsfunctioneren het label ‘ernstige competentietekorten’, de score valt dan in het klinisch gebied, hetgeen kan betekenen dat gespecialiseerde zorg overwogen moet worden. Is de T-score bijvoorbeeld 42, dan kan je uit de bovenstaande Tabel opmaken dat deze score op ‘geen competentietekorten’ wijst, en er wat het gezinsfunctioneren betreft geen zorgen van betekenis hoeven te zijn.

Na de totaalscore bekijk je de schaalcores. Per schaal kun je vaststellen of er problemen zijn. Kijk hierbij ook naar het gehele profiel: welke sterke of zwakke punten vallen jou op? Met name aspecten (schalen) die juist wel goed gaan (‘krachten’) moet je in het gesprek met de ouders ook benoemen.

Na de totaalscore kijk je naar de scores op de vragen. Deze kunnen het beeld nog verder nuanceren en duidelijk maken om welke gezinsproblemen het precies gaat. Na spiegeling van vraag 17 wijzen alle vragen met scores 1 en 2 op mogelijke problemen. Alle vragen met scores 3 en 4 duiden op krachten en sterke punten. Hier ervaren ouders/opvoeders niet tot nauwelijks problemen. Met ouders/opvoeders kun je vervolgens in gesprek over de aspecten waar ze veel problemen ervaren en over de gebieden waar het goed gaat.

Voor meer informatie zie www.praktikon.nl

© 2015 Praktikon B.V.